

Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2023

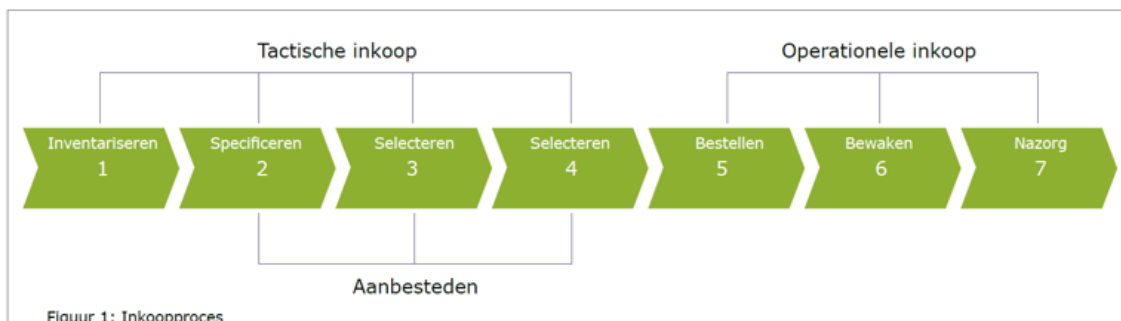
1. Werkwijze voor het inkopen van leveringen en diensten onder de Europese drempel aan te passen.
2. Het Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2020 in te trekken;
3. Het gewijzigde Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2023 vast te stellen en per 1 december 2023 in te laten gaan.

1. Inleiding

Het Inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Coevorden bevat de algemene uitgangspunten die medewerkers in alle beslissingen met betrekking tot het inkoopproces moeten meenemen. Het beschrijft hoe onze organisatie doelmatig en rechtmatig wil inkopen. Het uitgangspunt is dat elke inkoop wordt uitgevoerd binnen de kaders van dit beleid. De gemeente wil naast doel- en rechtmatig inkopen ook zorgdragen voor het leveren van zo veel mogelijk maatschappelijke waarde.

1.1. Inkopen

Inkopen is het totale proces van inzetten van leveranciers. Het kan daarbij gaan om het leveren van goederen, het verrichten van diensten of het uitvoeren van werken. Kortom, *'alle handelingen waar een externe factuur tegenover staat'*. Het inkoopproces is verdeeld in zeven stappen en is weergegeven in figuur 1:

Figuur 1: Inkoopproces

1.2. Aanbesteden

Aanbesteden slaat op het tactische deel van het inkoopproces en is een gereguleerd en niet-vrij invulbaar proces. Het gaat allereerst om het benaderen van de markt of het uitnodigen van leveranciers. Daarna kunnen de leveranciers via een heldere voorgeschreven procedure een aanbod doen voor het uitvoeren van een opdracht. Na beoordeling op basis van een duidelijk en objectief beoordelingskader eindigt het aanbesteden met het sluiten van een overeenkomst.

1.3. Juridisch kader

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 geldt vanaf 1 juli 2016 voor alle aanbestedingen door (semi-) publieke instellingen in Nederland. Met deze nationale wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. De Aanbestedingswet 2012 bevat regels voor aanbestedingen van zowel boven als onder de Europese drempelbedragen.

Aanbestedingsbesluit

Een aantal bepalingen uit de gewijzigde Aanbestedingswet 2012 is nader uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur (Aanbestedingsbesluit):

- Gids Proportionaliteit
De Aanbestedingswet beschouwt het proportionaliteitsbeginsel als een van de dragende beginselen van het aanbestedingsrecht. Met het Aanbestedingsbesluit is de Gids Proportionaliteit als verplicht te volgen richtsnoer aangewezen. Het verplicht gebruik geldt voor Europese aanbestedingen, nationale aanbestedingen en meervoudig onderhandse procedures.
- Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA)
Het UEA is een Eigen verklaring over de financiële situatie, de bekwaamheden en de geschiktheid van ondernemingen voor een aanbestedingsprocedure. Het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) is het Europese standaardformulier dat in Nederland wordt toegepast op aanbestedingen boven en onder de Europese aanbestedingsdrempel. Door het gebruik van de UEA hoeven inschrijvers niet het volledige bewijsmateriaal bij inschrijving te verstrekken. Daarmee worden de administratieve lasten verlicht.

- Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016).
Het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016) beschrijft de procedures voor het aanbesteden van opdrachten voor werken. Op grond van de in 2016 gewijzigde Aanbestedingswet 2012 en het gewijzigde Aanbestedingsbesluit is een aanbestedende dienst verplicht om het ARW 2016 toe te passen voor overheidsopdrachten voor werken onder de Europese drempelwaarden volgens het 'pas toe of leg uit'-principe.

Sociale en andere specifieke diensten

Voor sociale en andere specifieke diensten geldt een vereenvoudigde procedure, gezien de beperkte grensoverschrijdende dimensie van deze diensten. Dit betreffen diensten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening, administratiediensten voor onderwijs en enkele juridische diensten. Een opsomming van sociale en andere specifieke diensten is weergegeven in bijlage XIV van Richtlijn 2014/24/EU.

1.4. Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid richt zich zowel op de bedrijfsmatige voordelen die de gemeente met verstandig inkopen kan boeken (de doelmatigheid), het inkopen volgens de geldende wet- en regelgeving (rechtmatigheid) en de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan haar taak om zoveel mogelijk maatschappelijke waarde te creëren. In dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid zijn de kaders en uitgangspunten geformuleerd voor het handelen van de gemeente ten aanzien van inkopen en aanbesteden bij overheidsopdrachten. Deze kaders en uitgangspunten zijn algemeen bindend voor de gehele organisatie.

Dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid is niet van toepassing op concessies van diensten en openbare werken.

1.5. Overheidsopdrachten en raamovereenkomsten

Overheidsopdrachten

Overheidsopdrachten zijn schriftelijke overeenkomsten onder bezwarende titel tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbestedende diensten met betrekking tot de uitvoering van werken, de levering van producten of de verlening van diensten. Bezwarende titel houdt in dat een tegenprestatie in geld of een op geld waardeerbare tegenprestatie wordt geleverd door de aanbestedende dienst. Indien sprake is van een overheidsopdracht is er een afname- en een leveringsverplichting.

Raamovereenkomsten

Een raamovereenkomst is een overeenkomst tussen één of meer aanbestedende diensten en één of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden ten aanzien van *te plaatsen toekomstige (nadere) opdrachten* vast te leggen. Deze voorwaarden gaan vooral over de prijs en over de beoogde hoeveelheid. De maximale duur van een raamovereenkomst is vier (4) jaar inclusief verlengingen. In uitzonderingsgevallen kan hier vanaf worden geweken. Indien wordt afgeweken dient de afwijking verband te houden met het voorwerp van de opdracht en dient men te motiveren waarom wordt afgeweken.

Let op: Bij het aankondigen en publiceren van de raamovereenkomst dient de maximale waarde van de totale looptijd te worden opgenomen. Indien blijkt dat nadere opdrachten boven de maximale waarde vallen, dient overgegaan te worden tot het aanbesteden van een nieuwe raamovereenkomst.

1.6 Opdrachtraming

Om te weten welke aanbestedingsregels moeten worden toegepast, moet de waarde van de opdracht geraamd worden. Voor de waardebepaling van de opdracht wordt uitgegaan van de opdrachtsom exclusief BTW.

Bij het berekenen van de waarde wordt rekening gehouden met verlengingsopties en eventueel meerwerk. Een verlenging achteraf is in beginsel een nieuwe opdracht, die bij overschrijding van de Europese aanbestedingsdrempel opnieuw moet worden aanbesteed. Als tijdens de uitvoering van een opdracht onvoorzien de drempel wordt overschreden, dan moet aangetoond kunnen worden dat de waarde van de opdracht voorafgaand aan de aanbesteding desondanks zorgvuldig is geraamd. De wijze waarop de waardebepaling heeft plaatsgevonden wordt vastgelegd in het dossier.

Bestaat de opdracht uit periodieke leveringen of diensten (meerjarig), dan moet de waarde van de verschillende opdrachten bij elkaar opgeteld worden. Bij overheidsopdrachten voor leveringen en diensten geldt dat je de daadwerkelijke looptijd hanteert inclusief verlengingsopties voor de waardebepaling. Bijvoorbeeld: bij een looptijd van vier jaar met twee keer één optiejaar, het jaarlijkse bedrag vermenigvuldigd met zes.

Bij een overheidsopdracht voor werken wordt rekening gehouden met de waarde van de werken inclusief de totale waarde van de voor de uitvoering van de werken noodzakelijke leveringen en diensten die door de gemeente aan de aannemer ter beschikking worden gesteld.

1.7 Werken, leveringen of diensten

De aanbestedingsregelgeving heeft betrekking op overheidsopdrachten van werken, leveringen en diensten.

Werken

Werken betreffen alle bouwkundige en civieltechnische werken. Hieronder valt de bouw van een brug, een kantoorgebouw of de aanleg van een weg. Onderhoudswerkzaamheden die verder gaan dan het enkel in stand houden van het werk en verbouwingswerkzaamheden vallen veelal ook onder werken. In bijlage II van de Richtlijn 2014/24/EU staat een limitatieve lijst van werkzaamheden die onder werken vallen.

Leveringen

Leveringen omvatten aankoop, huur, lease en huurkoop van producten. Dit zijn zaken die tastbaar zijn maar die niet onder een werk vallen.

Diensten

Onder diensten vallen alle inkopen die niet onder werken of leveringen vallen.

Het komt voor dat een inkoopopdracht onder meerdere regimes kan vallen. Maakt een werk onderdeel uit van een gemengde opdracht met zowel een werken als een diensten component dan bepaalt het hoofdvoorwerp van de opdracht welke aanbestedingsprocedure (en welke aanbestedingsdrempel) van toepassing is.

Voor een gemengde opdracht van een dienst en levering is het hoofdvoorwerp het deel dat de grootste waarde vertegenwoordigt. Dit is anders indien de gemengde opdracht een werk bevat. Dan wordt het hoofdvoorwerp bepaald aan de hand van hetgeen het meest kenmerkend is voor de opdracht en aan de hand van de essentiële verplichtingen van de opdrachtnemer.

1.8 Splitsen en clusteren

Splitsingsverbod

Het niet toegestaan bewust een opdracht op te knippen in stukken, om op die wijze onder de verplichting tot Europees aanbesteden uit te komen.

Clusterverbod

Het is niet toegestaan opdrachten onnodig samen te voegen.

1. Hiervoor dient in ieder geval rekening gehouden te worden met:
 - de samenstelling van de relevante markt en de invloed van de samenvoeging op de toegang tot de opdracht voor voldoende bedrijven uit het midden- en kleinbedrijf;
 - de organisatorische gevolgen en risico's van de samenvoeging van de opdrachten voor de gemeente en de ondernemer;
 - de mate van samenhang van de opdrachten.
2. Indien samenvoeging van opdrachten plaatsvindt, wordt dit door de gemeente gemotiveerd in de aanbestedingsstukken.
3. De gemeente deelt een opdracht op in meerdere percelen, tenzij dit niet passend wordt geacht. In dat geval dient de gemeente dit besluit te motiveren in de aanbestedingsstukken.

1.9 Beste prijs-kwaliteitverhouding

Het uitgangspunt van de Aanbestedingswet is om te gunnen op beste prijs-kwaliteitverhouding. Indien er op laagste prijs of laagste kosten wordt gegund, moet dit in het aanbestedingsdocument gemotiveerd worden.

Bij het gunningscriterium laagste prijs is alleen de aanschafprijs bepalend.

Bij het gunningscriterium laagste kosten wegen naast de prijs ook andere kostencriteria mee. Een voorbeeld hiervan is het meewegen van kosten verbonden aan de gehele levenscyclus van een product. Op deze wijze kan duurzaamheid zwaarder meegewogen worden in de aanbesteding.

1.10 Bepalen van de inkoopprocedure

Leveringen en diensten

Alle inkopen boven een bedrag van € 50.000 exclusief BTW worden gemeld bij inkoop middels het inkoopstartformulier. Alle inkopen onder de € 50.000 exclusief BTW mogen zelfstandig door de teamleiders worden uitgevoerd. Hiermee wenst het college de kansen voor het lokaal/regionaal MKB op gemeente-

lijke opdrachten te vergroten en de administratieve lasten voor zowel ondernemers als de gemeentelijke organisatie te verlagen.

In het inkoopstartformulier wordt gezamenlijk met de inkoopadviseur de procedure bepaald. Afwijken van het advies van de inkoopadviseur is slechts mogelijk en toegestaan door middel van een ontheffing conform paragraaf 3.3 en voor zover één en ander op basis van de geldende wet- en regelgeving mogelijk is.

Totale opdrachtwaarde ¹ (Excl. BTW)	Procedure
<50.000 euro	Enkelvoudig onderhands Deze inkoop kunnen zelfstandig door de vakafdelingen enkelvoudig onderhands worden gegund.
>50.000 euro tot aan de Europese aanbesteding drempel (per 1-1-2024: 221.000 euro)	Enkelvoudig onderhandse aanbesteding, meervoudig onderhandse aanbesteding of nationale aanbesteding Vanaf 50.000 euro wordt de inkoopbehoefte gemeld bij de inkoopadviseur. De gemeente kiest per opdracht welke aanbestedingsprocedure geschikt en proportioneel is, daarbij worden in ieder geval de volgende aspecten meegenomen: <ul style="list-style-type: none"> • omvang van de opdracht; • transactiekosten voor de aanbestedende dienst en de inschrijvers; • aantal potentiële inschrijvers; • gewenst eindresultaat; • eventuele samenwerking met andere partijen; • complexiteit van de opdracht; • type van de opdracht en het karakter van de markt.
>Boven de Europese aanbesteding drempel (per 1-1-2024: 221.000 euro)	Europese aanbesteding NB Het is niet toegestaan af te wijken van aanbestedingsprocedures boven de Europese drempel.

Werken

Alle inkoop onder de € 150.000 exclusief BTW mogen zelfstandig door de teamleiders worden uitgevoerd. Hiermee wenst het college de kansen voor het lokaal/regionaal MKB op gemeentelijke opdrachten te vergroten en de administratieve lasten voor zowel ondernemers als de gemeentelijke organisatie te verlagen.

Voor opdrachten die als werk gedefinieerd zijn, hanteert de gemeente onderstaande tabel.

Totale opdrachtwaarde (Excl. BTW)	Procedure
<150.000 euro	Enkelvoudig onderhands Deze inkoop kunnen zelfstandig door de vakafdelingen enkelvoudig onderhands worden gegund.
>150.000 euro tot aan de Europese aanbesteding drempel (per 1-1-2024: 5.538.000 euro)	Meervoudig onderhandse aanbesteding of Nationale aanbesteding Vanaf 150.000 euro wordt de inkoopbehoefte gemeld bij de inkoopadviseur. Voor deze opdrachten wordt een meervoudig onderhandse of nationale procedure gevolgd.
>Boven de Europese aanbesteding drempel (per 1-1-2024: 5.538.000 euro)	Europese aanbesteding NB Het is niet toegestaan af te wijken van aanbestedingsprocedures boven de Europese drempel.

NB Het is niet toegestaan af te wijken van aanbestedingsprocedures boven de Europese drempel. De actuele Europese aanbestedingsdrempels zijn te vinden op Pianoo.nl en op de inkooppagina van het intranet.

1) Bij het berekenen van de opdrachtwaarde wordt de jaarlijkse waarde vermenigvuldigd met de looptijd en eventuele bijkomende kosten, zoals meerwerk of eenmalige kosten.

Voor afwijkingen en uitzonderingen op het eigen Inkoop- en aanbestedingsbeleid, betreffende procedures onder de Europese drempel, kan een inkooponthefing worden aangevraagd. Autorisatie voor de inkooponthefing is belegd bij de Gemeentesecretaris.

1.11 Procedures

Enkelvoudig onderhandse offerteaanvraag

De gemeente vraagt minimaal aan één ondernemer een offerte.

Meervoudig onderhandse offerteaanvraag

De gemeente vraagt ten minste aan drie ondernemers en ten hoogste aan vijf ondernemers een offerte.

Nationaal aanbesteden

Onder de (Europese) drempelbedragen kan de gemeente nationaal aanbesteden. De gemeente zal vooraf gaand aan de opdrachtverlening een aankondiging plaatsen.

Europees aanbesteden

Boven de (Europese) drempelbedragen zal de gemeente in beginsel Europees aanbesteden, tenzij dit in een bepaald geval niet nodig is op grond van de geldende wet- en regelgeving.

2. Doelstellingen Inkoop- en aanbestedingsbeleid

'Het nu en in de toekomst, op professionele en zorgvuldige wijze inkopen van werken, leveringen en diensten, waarbij de gemeente zich zowel intern als extern profileert als een zakelijke, betrouwbare en integere partner'.

De gemeente Coevorden heeft dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid opgesteld om enkele doelen op het gebied van inkoop en aanbesteden te kunnen bewerkstelligen:

1. Rechtmatig inkopen, dat wil zeggen het inkopen conform de relevante (Europese) wet- en regelgeving. Dit betekent op een transparante, objectieve en niet-discriminerende wijze besteden van overheidsgelden, waarbij de beste prijs-kwaliteitverhouding centraal staat.
2. Het realiseren van doelmatige overheidsbestedingen, waarbij inkoopkansen door het versterken van inkoop samenwerking optimaal worden benut (kostenbesparing).
3. Het creëren van zoveel mogelijk (extra) voordeel voor de gemeenschap of de maatschappij (maatschappelijke waarde).
4. Het realiseren van duurzaam inkopen, conform de duurzaamheidscriteria van PIANOo, binnen de gehele organisatie.
5. Het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de door de gemeente in te kopen producten en diensten. Het inkoopproces levert een belangrijke bijdrage aan het gehele prestatieniveau van de gemeente.
6. Het creëren van een eenduidige en transparante werkwijze binnen de gemeente, waardoor de kosten voor verwervingsactiviteiten worden beperkt (efficiency).
7. Het beperken van zowel juridische als financiële risico's.
8. Het vergroten van inkoopkennis en het ontsluiten ervan in de organisatie om daarmee een hogere mate van professionaliteit te bereiken.

3. Organisatorische uitgangspunten

3.1. De inkooporganisatie

De gemeente Coevorden werkt volgens een gecoördineerd inkoopmodel. Dit betekent dat iedere budgethouder zelfstandig verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Inkoop- en aanbestedingsbeleid. De budgethouders kunnen een beroep doen op de inkoopadviseur.

De inkoopadviseur opereert als een centraal aanspreekpunt en kenniscentrum op inkoop en aanbestedingsgebied voor de gehele gemeente. Daarnaast brengt de inkoopadviseur zowel gevraagd als ongevraagd advies uit aan de organisatie over inkoopvraagstukken in de breedste zin van het woord. De budgethouders blijven eindverantwoordelijk voor de inkopen. Europese aanbestedingen vinden enkel plaats onder begeleiding van een inkoopadviseur.

3.2. De mandatering

In dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid zijn de kaders en uitgangspunten geformuleerd voor het handelen van de gemeente ten aanzien van inkopen en aanbesteden. Echter, dit beleid gaat niet in op de vraag wie er bevoegd is om de gemeente te binden aan overeenkomsten met een derde (bijvoorbeeld een bedrijf, instelling of burger). Deze bevoegdheid wordt geregeld in het mandaatbesluit van de gemeente Coevorden.

Wel is het zo dat het proces van inkopen en aanbesteden en de vraag wie bevoegd is om de gemeente te binden aan overeenkomsten, onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het aanbestedingsproces wordt immers in de praktijk altijd gevolgd of afgesloten met een overeenkomst. Om bovenstaande reden dienen voorafgaand aan het traject en bij het aangaan van (contractuele) verplichtingen de bepalingen van het geldende mandaatbesluit nageleefd te worden.

3.3. Afwijkingsbevoegdheid

Afwijken van het Inkoop- en aanbestedingsbeleid en van het advies van de inkoopadviseur is slechts mogelijk en toegestaan op basis van een deugdelijk gemotiveerd besluit van de gemeentesecretaris/algemeen directeur conform mandaatregeling en voor zover één en ander op basis van de geldende wet- en regelgeving mogelijk is. Het voorstel aan de gemeentesecretaris dient altijd te worden voorzien van een advies van de inkoopadviseur.

3.4. Klachtenprocedure

Bij iedere aanbesteding wordt in het aanbestedingsdocument verwezen naar de Procedureregeling klachtbehandeling aanbestedingen gemeente Coevorden. De gemeente vermeldt hierin op welke wijze ondernemers hun klachten ten aanzien van de betreffende aanbestedingsprocedure dan wel de handelswijze van de gemeente kunnen indienen en op welke wijze en op welke termijn de klachten vervolgens zullen worden behandeld en zullen worden afgedaan. De ontvangen klachten worden bij de gemeente Coevorden ontvangen, beoordeeld en afgehandeld volgens een vooraf vastgestelde procedure.

3.5. Contractbeheer

De inkoopcontracten worden binnen de gemeente Coevorden centraal beheerd door Inkoop. De budgethouders zijn verantwoordelijk voor het aanleveren van de afgesloten contracten. Door middel van het contractbeheerssysteem wordt het beheer van alle contracten gefaciliteerd vanuit een centraal punt binnen de gemeente.

Het contractbeheerssysteem biedt inzicht in onder meer het aantal afgesloten contracten, de overeengekomen prijzen, de geldende contractvoorwaarden en belangrijke data. Door middel van dit inzicht worden risico's beter beheersbaar en kan efficiënter worden ingekocht. Het bundelen van afdeling overschrijdende inkoop en inkopen voor meerdere locaties is daarvan een goed voorbeeld. Tevens kunnen de facturen van leveranciers getoetst worden aan de contractafspraken die zijn gesteld tijdens het afsluiten van de overeenkomst.

3.6. Registratie en dossiervorming

Voor iedere aanbestedingsprocedure wordt een digitaal aanbestedingsdossier bijgehouden. Een dergelijk dossier is bedoeld om:

- in geval van een rechtszaak het verloop van het aanbestedingsproces aan te tonen;
- te worden gebruikt voor het opstellen van (rechtmatigheid)rapporten aan het college van burgemeester en wethouders;
- als sturingsinstrument te dienen voor toekomstige aanbestedingen.

De projectleider van de aanbesteding is verantwoordelijk voor het aanbestedingsdossier. Met deze dossiervorming wordt tevens de openheid en transparantie van de aanbesteding bevorderd.

3.7. Inkoophandboek

Een praktische vertaling voor intern gebruik van het Inkoop- en aanbestedingsbeleid is te vinden in het inkoophandboek op het intranet van de gemeente Coevorden. Het inkoophandboek geeft het beleid handen en voeten. In het inkoophandboek zijn onder andere documenten te vinden omtrent de inkoopplanning van het betreffende jaar, de algemene inkoopvoorwaarden, checklists, aanbestedingsstrategie, doorlooptijden en standaarddocumenten.

Daarnaast kunnen de medewerkers van de gemeente via het inkoophandboek inloggen in het contractbeheerssysteem en de spendanalyse.

4. Economische uitgangspunten

4.1. Samenwerking

Op het gebied van inkoop staat de gemeente open voor verschillende samenwerkingsverbanden. De gemeente hanteert als uitgangspunt "samenwerking, tenzij..."

Bij nationale en Europese aanbestedingstrajecten wordt de mogelijkheid onderzocht om samen te werken met andere aanbestedende diensten en daar waar mogelijk en wenselijk worden aanbestedingstrajecten gezamenlijk opgepakt. Dit geldt in het bijzonder voor samenwerking tussen de gemeenten Coevorden, Borger-Odoorn en Emmen.

Belangrijk bij samenwerkingsverbanden is dat het op doelmatige en doeltreffende wijze bijdraagt aan de invulling van Inkoop- en aanbestedingsbeleid en de verdere professionalisering van de inkoop. Dit kan zijn door het delen van kennis, capaciteit en door het creëren van volumebundeling, waardoor een gunstiger kwaliteit/prijs verhouding voor de uitbestedingen en de ingekochte goederen en diensten wordt bereikt.

4.2. Leveranciersselectie

4.2.1. Lokaal/regionaal

De gemeente heeft als doel om de regionale economie zoveel mogelijk te stimuleren, zonder dat dit tot ongelijke behandeling van ondernemers leidt. In gevallen waar een enkelvoudig onderhandse uitnodiging en/of meervoudig onderhandse aanbesteding is toegestaan, kan op de volgende wijze rekening worden gehouden met de regionale economie en lokale/regionale ondernemers:

- in gevallen waar een enkelvoudig onderhandse procedure is toegestaan, de opdracht te gunnen aan, indien mogelijk, een leverancier binnen de gemeentegrenzen;
- in gevallen waar een meervoudig onderhandse procedure is toegestaan, rekening te houden met de lokale/regionale economie en lokale/regionale leveranciers;
- indien mogelijk bij meervoudig onderhandse aanbestedingen tenminste één leverancier uit de regio uit te nodigen tot het doen van een aanbod.
- in geval van een meervoudig onderhandse aanbesteding worden drie tot vijf leveranciers uitgenodigd.

Van belang is dat discriminatie moet worden voorkomen bij het stimuleren van de regionale economie en de gemeente niet onnodig regionale, nationale, Europese of mondiale kansen laat liggen. ‘Local sourcing’ kan bijdragen aan de doelmatigheid van Inkoop.

4.2.2. MKB en sociale ondernemingen

De gemeente heeft eveneens als doel om het midden- en kleinbedrijf (MKB) goede kansen te bieden bij inkopen en aanbestedingen. Onder MKB wordt verstaan een bedrijf met maximaal 250 medewerkers. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. Dit doet de gemeente door gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, het verminderen van de lasten en het niet gebruiken van onnodig zware selectie- en gunningscriteria.

Bij Inkopen kan de gemeente opdrachten voorbehouden aan sociale werkplaatsen of sociale ondernemingen die werk bieden aan kwetsbare doelgroepen. Door oog te hebben voor deze ondernemingen kan aan alle onderdelen van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen worden bijgedragen. Artikel 2.82 Aanbestedingswet biedt de mogelijkheid deelname aan aanbestedingsprocedures voor te behouden aan sociale werkplaatsen en sociale ondernemingen die de maatschappelijke en professionele integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt als belangrijkste doel hebben.

4.3. Algemene voorwaarden

Bij alle inkopen en aanbestedingen van de gemeente worden in principe de algemene inkoopvoorwaarden van de gemeente van toepassing verklaard. De algemene leverings- of verkoopvoorwaarden van de leverancier worden van de hand gewezen.

Niet in alle gevallen worden de algemene inkoopvoorwaarden door de marktpartijen geaccepteerd. Deze acceptatie verschilt per branche en is afhankelijk van de grootte van de opdracht. Indien de verwachting is dat algemene inkoopvoorwaarden niet geaccepteerd worden, is het mogelijk om de inkoopvoorwaarden daarop aan te passen.

Wanneer er contractmodellen of algemene voorwaarden bestaan die in onderling overleg tussen belanghebbenden zijn opgesteld dan past de gemeente deze integraal toe. Bij aanbestedingen van werken wordt bijvoorbeeld de UAV 2012 (of UAV-GC 2005 voor geïntegreerde contracten) van toepassing verklaard, tenzij dit niet als passend wordt ervaren. Voor aanbestedingen met betrekking tot ICT hanteert de gemeente Coevorden de GIBIT. Dit zijn de “Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT”.

4.4. Administratieve lasten

De gemeente streeft zo veel als mogelijk naar verlichting van administratieve lasten voor zowel zichzelf als voor de ondernemers. Zowel de gemeente als de ondernemers verrichten vele administratieve handelingen tijdens het inkoopproces. De gemeente verlicht deze lasten door bijvoorbeeld proportionele eisen en criteria te stellen en door een efficiënt inkoopproces uit te voeren.

Elektronisch aanbesteden (e-aanbesteden) is het digitaal uitvoeren van een aanbestedingsproces. Er wordt daarom ook vaak gesproken over digitaal aanbesteden. E-aanbesteden maakt aanbesteden

eenvoudiger en bespaart tijd en geld. Het verlaagt de drempel voor ondernemingen, om in te schrijven op opdrachten. Vanaf 1 juli 2017 is elektronisch aanbesteden verplicht voor Europese aanbestedingen.

In het kader van deze verplichting en de terugdringing van administratieve lasten en een efficiënt aanbestedingsproces maakt de gemeente Coevorden structureel gebruik van digitale middelen tijdens de aanbestedingsprocedure: e-aanbesteden. Dit is bovendien duurzamer. Daar waar mogelijk zoekt de gemeente Coevorden aansluiting bij nieuwe systemen.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Alle Europese en nationale aanbestedingen worden gepubliceerd op het landelijke platform Tendered.
- De aanbestedingsdocumenten worden digitaal ter beschikking gesteld.
- Communicatie vindt zoveel mogelijk digitaal plaats.

4.5. Product- en marktanalyse

De gemeente acht het van belang om de markt te kennen door – indien mogelijk – een product en/of marktanalyse uit te voeren. Een productanalyse leidt tot inzicht in de aard van het ‘product’ en de relevante markt(vorm). Een marktanalyse leidt tot het inzicht in de relevante markt(vorm), de ondernemers die daarop opereren en hoe de markt- en mogelijke machtsverhoudingen zijn (bijvoorbeeld: kopers- of verkopersmarkt). Door een product- en/of marktanalyse kan daarnaast worden geïnventariseerd welke duurzame en innovatieve oplossingen door de markt kunnen worden geboden. Een marktconsultatie met ondernemers kan onderdeel uitmaken van de marktanalyse. De gemeente kan contact opnemen met MVO Nederland voor ondersteuning bij het zoeken naar duurzame oplossingen.

4.6. Eerlijke mededinging en commerciële belangen

De gemeente bevordert eerlijke mededinging. De betrokken ondernemers moeten een eerlijke kans krijgen om de opdracht gegund te krijgen. Door in principe objectief, transparant en non-discriminerend te handelen, bevordert de gemeente een eerlijke mededinging. Dit zal bijdragen aan het in standhouden van een gezonde marktwerking (ook op de lange termijn). De gemeente wenst geen ondernemers te betrekken in haar inkoopproces die de mededinging vervalsen.

5. Ethische en ideële uitgangspunten

5.1. Integriteit

De gemeente stelt bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop

De gemeente vindt het belangrijk dat haar bestuurders en ambtenaren integer handelen. De bestuurders en ambtenaren houden zich aan de vastgestelde gedragscodes ten aanzien van integriteit. Zij handelen zakelijk en objectief, waardoor belangenverstrengeling wordt voorkomen. Indien er sprake is van directe of indirecte banden, persoonlijk of zakelijk, wordt een bestuurder/ambtenaar niet besluitvormend betrokken bij de procedure omtrent inkoop.

De gemeente contracteert enkel integere ondernemers

De gemeente wil enkel zaken doen met integere ondernemers die zich niet bezighouden met criminele of illegale praktijken. Een toetsing van de integriteit van ondernemers is bij inkoop (en aanbesteding) mogelijk, bijvoorbeeld door het gebruik van een Eigen Verklaring in combinatie met de ‘Gedragsverklaring Aanbesteden’.

Daarnaast kan de gemeente een Bibob-onderzoek (laten) uitvoeren ten aanzien van een gegadigde of een onderaannemer conform het toepassingsbereik van de Beleidsregels Bibob gemeente Coevorden.

Ook hanteert de gemeente waar mogelijk (contractueel) een scheiding tussen adviserende ondernemers gedurende de voorbereidingen van aanbestedingen en de mogelijkheid van dezelfde adviserende ondernemer en aan haar gelieerde afhankelijke ondernemers om een inschrijving in te dienen. Indien de gemeente vermoedt dat er bij een aanbestedingsprocedure of aan elkaar gerelateerde aanbestedingsprocedures sprake is van concurrentievervalsing, meldt zij dit bij de Autoriteit Consument en Markt. Hierbij kan zij de benodigde dossiers overdragen in het kader van waarheidsvinding. De gemeente meldt niet-naleving van de verplichtingen op het gebied van arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden door gecontracteerde ondernemers bij de Inspectie SZW van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

5.2. Maatschappelijke waarde

De gemeente neemt bij inkopen in alle stappen van het inkoopproces sociale, ecologische en economische aspecten in acht. Dit Maatschappelijk verantwoord inkopen (‘MVI’) houdt in dat de gemeente de effecten op people, planet en profit meeneemt bij inkopen. Het in acht nemen van deze aspecten komt tot uitdrukking in het volgende:

- De gemeente analyseert in welke productgroepen, welke maatschappelijke winst te behalen valt.
- Bij de product- en marktanalyse kan de gemeente inventariseren welke Werken, Leveringen of Diensten op het gebied van duurzaamheid op de markt worden aangeboden.
- De gemeente promoot het in dialoog met de markt vóór (marktconsultatie) of tijdens de aanbestedingsprocedure (bijv. concurrentiegericht dialoog) zoeken naar bestaande of nieuwe MVI-oplossingen.
- In de aanbestedingsstukken (bijvoorbeeld in de minimumeisen of de selectie- en gunningscriteria) en in de te sluiten overeenkomst kunnen duurzaamheidscriteria worden opgenomen.
- De gemeente stimuleert het kijken naar de levensduurkosten en niet enkel de aanschafprijs.

Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Om extra aandacht te schenken aan duurzaam inkopen en hierin concrete stappen te zetten, hebben wij op 14 december 2017 het landelijk Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) ondertekend. Om uitvoering te geven aan het Manifest is een actieplan opgesteld waarin concrete acties zijn opgenomen. Het actuele plan is te vinden op <https://www.Pianoo.nl/nl/actieplannen-manifest-mvi>. Inkoop geeft samen met de organisatie uitvoering aan deze acties. Het actieplan ziet zowel op Duurzaamheid als op Social Return on Investment.

5.2.1. Social Return on Investment

Via Social Return on Investment (SROI) worden leveranciers verplicht om bij te dragen aan sociaal en maatschappelijk beleid van de gemeente. De gemeente benadrukt dit belang en hanteert SROI conform onderstaande kaders met in achtname van de proportionaliteit als eis bij inkoop en aanbestedingstrajecten. Een motivatie voor het wel of niet opnemen van SROI wordt opgenomen in het aanbestedingsdossier.

Onder SROI wordt verstaan:

'het zodanig, binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving, inrichten van een aanbesteding dat ook sociale doelen worden gerealiseerd c.q. dat vanuit sociaal oogpunt positieve neven-effecten worden bereikt.

De gemeente beoogt met SROI de volgende doelen te realiseren:

- Het vergroten van de arbeidsparticipatie.
- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werkervaring helpen.
- Verminderen van het aantal uitkeringsgerechtigden.
- Sociaal ondernemerschap.
- Het bereiken van andere doelen in het sociaal domein, zoals armoedebestrijding, onderwijs en zorg.

De gemeente Coevorden hanteert in de Arbeidsmarktregio Drenthe samen met de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn een uniform SROI beleid, conform het bouwblokkenmodel. In het bouwblokkenmodel wordt aan elke SROI-activiteit een bepaalde fictieve waarde toegekend. Met deze methode heeft de opdrachtnemer meer vrijheid en mogelijkheden. Hij kan de activiteiten zelf als bouwblokken samenstellen om zo aan zijn SROI-verplichting te voldoen. De bouwblokken en de inspanningswaarden worden per aanbesteding meegezonden. Het bouwblokkenmodel is een dynamisch model, dat meebeweegt met de actuele (arbeids)markt.

Bij aanbestedingen van werken en diensten vanaf 200.000 euro vraagt de gemeente Coevorden de opdrachtnemer 5% van de totale inschrijfsom in te zetten voor SROI activiteiten. Wanneer de loonkosten minder dan 30% van de inschrijfsom zijn, dan wordt gevraagd om 2% van de inschrijfsom in te zetten met SROI-activiteiten.

Ook onder de 200.000 kan ervoor worden gekozen om een SROI-eis te hanteren. Dit wordt per situatie gezien, waarbij de eis in verhouding moet staan tot de opdracht.

Bij aanbesteding van leveringen wordt in principe geen SROI-eis gesteld, omdat het slechts de levering van producten betreft.

Overigens geldt dat de SROI-activiteit direct verband moet houden met de opdracht. De invulling van de SROI-activiteit moet daarom binnen de uitvoering van de aanbestede opdracht plaatsvinden. De uitvoering van de SROI verplichting wordt door de SROI-coördinatoren gemonitord.

5.2.2. Sociale Werkvoorziening

Bij inkopen kan de gemeente opdrachten voorbehouden aan sociale werkplaatsen of sociale ondernemingen die werk bieden aan kwetsbare doelgroepen. Door oog te hebben voor deze ondernemingen kan aan alle onderdelen van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen worden bijgedragen. Artikel 2.82 Aanbestedingswet biedt de mogelijkheid deelname aan aanbestedingsprocedures voor te behouden

aan sociale werkplaatsen en sociale ondernemingen die de maatschappelijke en professionele integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt als belangrijkste doel hebben.

5.2.3. Duurzaamheid

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien. De gemeente moedigt dan ook – daar waar mogelijk – innovatiegericht inkopen (en aanbesteden) aan. Bij innovatiegericht inkopen wordt gezocht naar een innovatieve oplossing of laat de gemeente ruimte aan de ondernemer om een innovatieve oplossing aan te bieden. Het kan bijvoorbeeld gaan om een volledig nieuwe innovatieve oplossing, maar ook om de verdere ontwikkeling van de eigenschappen van een bestaand 'product'. De gemeente zal waar mogelijk ruimte laten om innovatieve oplossingen aan te bieden, bijvoorbeeld door een opdracht functioneel te beschrijven. Ook worden ondernemers opgeroepen hun creativiteit en innovatie aan te wenden voor deze uitdagingen. Hierbij kan gedacht worden aan de 'right to challenge' en Inkopen bij sociale ondernemingen.

Duurzaam inkopen

De gemeente benadrukt het belang van duurzame ontwikkeling en daarom wordt bij iedere aanbesteding aandacht te zijn voor dit onderwerp. De gemeente gebruikt hiervoor de MVI tool van PIANOo. PIANOo is een landelijk platform voor inkoop. Door deze duurzaamheidscriteria te hanteren wordt gezorgd voor uniformiteit in de markt.

Er zijn drie ambitieniveaus: basis, significant en ambitieus. De gemeente Coevorden hanteert voor alle aanbestedingen boven de Europese drempel het ambitieniveau significant.

Significant:	Geschiktheidseisen (eisen aan leveranciers)	Aanmoedigen duurzame producten, diensten en werken om significante duurzaamheidswinst te maken
	Selectiecriteria	
	Aangescherpte gunningscriteria (o.a. wensen)	
	Aangescherpte minimumeisen (materiële criteria)	
	Aangescherpte contractbepalingen	

Per productgroep heeft PIANOo criteria geformuleerd over maatschappelijk verantwoord inkopen. Deze criteria zullen door de gemeente worden gehanteerd bij inkoop en aanbestedingstrajecten, waarbij zo duurzaam mogelijk wordt ingekocht en waarbij we rekening houden met de doelen en inspanningen uit de pijler duurzame gemeentelijke organisatie uit het Programmaplan duurzaamheid.